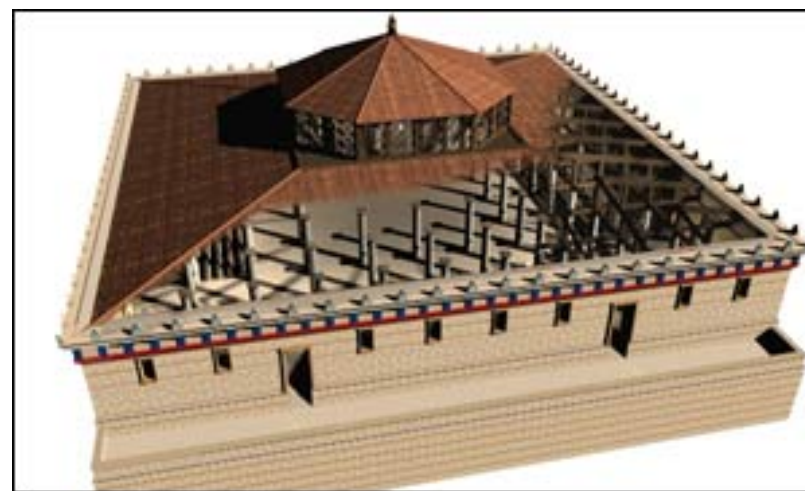

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

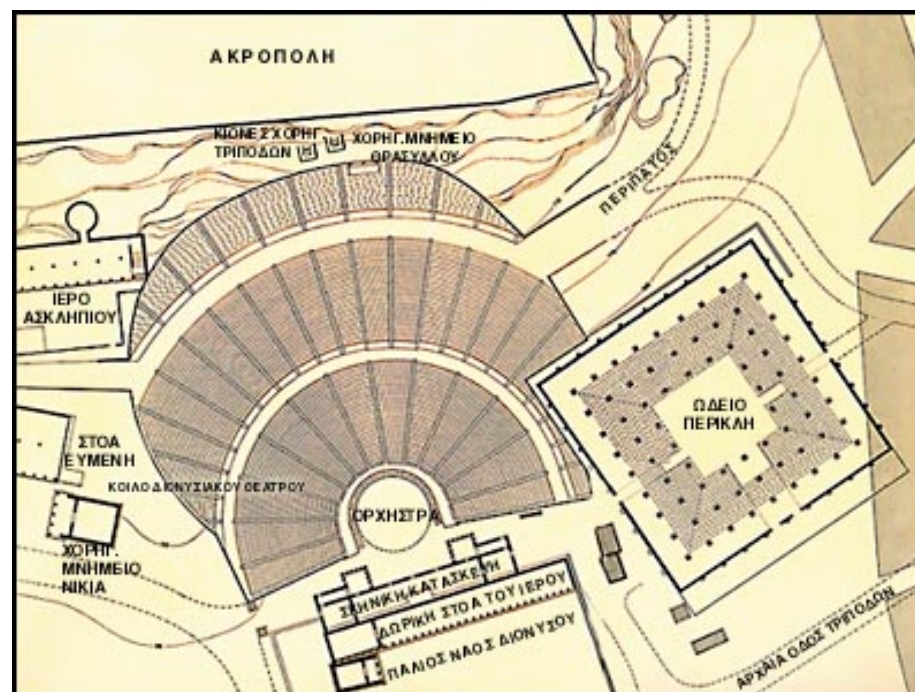

Φοίβος Αργυρόπουλος

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Πήρε το όνομά του από τον φιλόμουσο Περικλή ο οποίος έδωσε την εντολή για το χτίσιμό του που έγινε μεταξύ των ετών 447 και 443/2 π.Χ.

Καταλαμβάνει χώρο στους νοτιοανατολικούς πρόποδες της Ακροπόλεως, στο ανατολικότερο άκρο της Νότιας Κλιτύος του βράχου, ακριβώς δίπλα από το κοίλο του Διονυσιακού Θεάτρου, το οποίο μάλιστα περιόρισε σημαντικά στην ανατολική του πλευρά. Ήταν το πρώτο ωδείο της πόλης και προοριζόταν για να στεγάσει τους μουσικούς αγώνες της εορτής των Παναθηναίων που τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια.

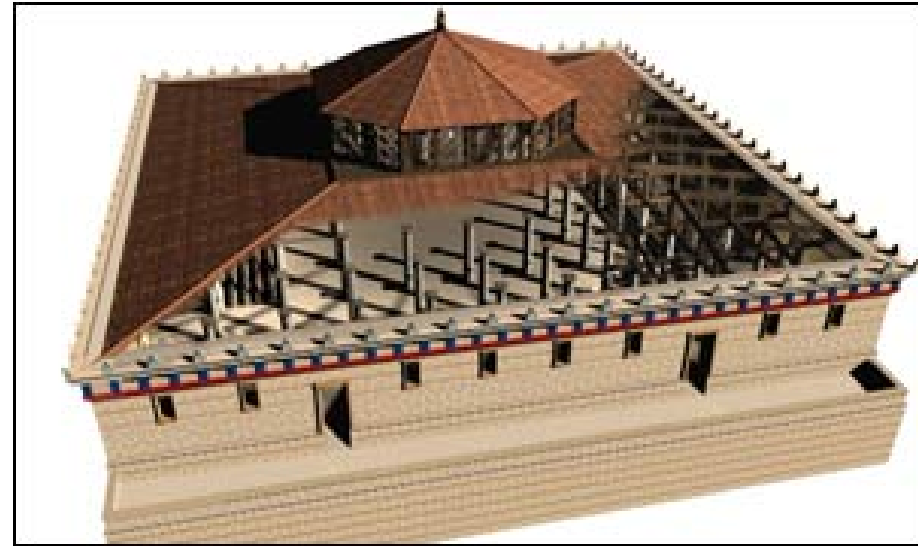
ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Σύμφωνα με μία παράδοση, ο Θεμιστοκλής κατασκεύασε μία πρώιμη εκδοχή του Ωδείου μετά την μεγάλη νίκη επί των Περσών στη Σαλαμίνα το 480 π.Χ., χρησιμοποιώντας ως υλικό για την στήριξη της οροφής του τους ξύλινους ιστούς των περσικών πλοίων που αιχμαλωτίσθηκαν κατά τη διάρκεια της ναυμαχίας. Παρόλα αυτά, οι περισσότερες πηγές συγκλίνουν στην άποψη ότι το μνημείο ανεγέρθη κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 440 π.Χ., την εποχή που ο Περικλής κατάφερε να πετύχει τον οστρακισμό του ισχυρότερου πολιτικού του αντιπάλου Θουκυδίδου, υιού του Μελησίου.

Μολονότι οι σχεδιαστικές λεπτομέρειες του Ωδείου μας διαφεύγουν, η γενική διάρθρωσή του είναι ξεκάθαρη. Μορφικά συγγενεύει με τους θαλάμους ακροάσεων των περσικών ανακτορικών συγκροτημάτων στα Σούσα και στην Περσέπολι, ενώ παράλληλά του στην ελληνική επικράτεια εντοπίζονται στο Τελεστήριο της Ελευσίνας και στον υστερότερο χώρο συγκέντρωσης του Κοινού των Αρκάδων στην Μεγαλόπολη.

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Επρόκειτο για τετράγωνη υπόστυλη αίθουσα (διαστάσεων 62,40 x 68,60μ.), η οποία εσωτερικά διαρρυθμιζόταν από ένα δάσος κιόνων διατεταγμένων σε εννέα ή δέκα σειρές των εννέα κιόνων η καθεμιά, που δημιουργούσαν (δίτονες;) κιονοστοιχίες σε επάλληλα τετράγωνα.

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Ο κεντρικός χώρος πρέπει να ήταν κατάλληλα διαμορφωμένος για την διεξαγωγή των μουσικών αγώνων, τονίζοντας έτσι τον κεντρικό άξονα του κτιρίου, ενώ τα ξύλινα εδώλια-καθίσματα για τους θεατές θα ήταν τοποθετημένα περιμετρικά στις τέσσερις πλευρές. Αδιευκρίνιστο παραμένει εάν υπήρχαν ή όχι εξωτερικοί τοίχοι· ωστόσο, ακόμα και στην περίπτωση που απουσίαζαν, ενδέχεται να χρησιμοποιήθηκαν τέντες ή κάποιο άλλο είδος προστατευτικού καλύμματος γύρω από το οικοδόμημα. Επίσης αμφιλεγόμενη είναι η μορφή της στέγης, που άλλοι την αποκαθιστούν ως σκουφωτή και άλλοι ως πυραμιδοειδή· μάλιστα, μία παράδοση ομιλεί περί μίμησης της σκηνής του Ξέρξου, απ' όπου ο Πέρσης βασιλεύς επόπτευε την πέριξ περιοχή και παρακολούθησε την ναυμαχία της Σαλαμίνας όταν είχε στρατοπεδεύσει στο όρος Αιγάλεω. Η σκηνή, η οποία πάρθηκε από τους Αθηναίους ως λάφυρο μετά την επικράτηση επί των Περσών στις Πλαταιές (479 π.Χ.), εκτέθηκε στο ιερό του Διονύσου εις ανάμνηση των γεγονότων που προηγήθηκαν και προφανώς έδωσε την αφορμή για την επανεκτέλεση του σχεδίου της σε πέτρα και ξύλο από τον Περικλή μία γενιά αργότερα. Την κωνική στέγη ο κωμικός ποιητής Κρατίνος την παρομοίαζε με το κεφάλι του Περικλή.

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΗ

Κατά καιρούς εξυπηρέτησε και άλλους σκοπούς, λειτουργώντας άλλοτε ως δικαστήριο και άλλοτε ως εργαστήριο σιτηρών, ως τόπος συγκέντρωσης του ιππικού, ως αίθουσα διαλέξεων των φιλοσόφων, ακόμα και ως χώρος όπου γίνονταν οι προάγωνες, δηλαδή οι παρουσιάσεις των δραματικών έργων από τους ποιητές πριν από την παράστασή τους στους αγώνες κατά τις αθηναϊκές γιορτές.

ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΡΙΚΛΗ - ΤΟ ΤΕΛΟΣ

Φαίνεται πως οι Αθηναίοι κατέστρεψαν αυτοβούλως το Ωδείο πριν από την επιδρομή του Σύλλα (86 π.Χ.), προκειμένου να μην επιτρέψουν στους Ρωμαίους να ανέβουν στην Ακρόπολη χρησιμοποιώντας τα ξύλινα δοκάρια που παλαιότερα είχαν σώσει την Αθήνα από τον περσικό κίνδυνο και συμβόλιζαν την ελευθερία της πόλης. Μέσα στο β' τέταρτο του 1ου αι. π.Χ. (67-59 π.Χ.) το Ωδείο δέχθηκε επισκευές και ανοικοδομήθηκε από τον ηγεμόνα της Καππαδοκίας Αριοβαζάρνη Β' Φιλοπάτορα.

ΟΜΟΙΩΜΑ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ

Ερευνητική ομάδα του πανεπιστημίου του Γουόρικ δημιούργησε με τη βοήθεια τρισδιάστατων προγραμμάτων ένα εικονικής πραγματικότητας ομοίωμα του Ωδείου του Περικλή.

Το μοντέλο του Ωδείου αποκάλυψε πως οι θεατές θα είχαν πολύ περιορισμένο οπτικό πεδίο, καθώς η σκηνή αποκρύπτεται από πολλαπλές σειρές κιόνων.

Ντέιβιντ Μπέικερ, σχεδιαστής πολυμέσων του πανεπιστημίου του Γουόρικ.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Το κτήριο έχει μόνο μερικώς ανασκαφεί. Λείψανά του (υπολείμματα της βορειοδυτικής γωνίας του τοίχου, ορθοστάτης, λιθόπλινθοι) σώζονται σήμερα πολύ αποσπασματικά

ΠΗΓΕΣ

Δικτυογραφία

http://eie.gr/archaeologia/gr/02_DELTIA/Odeior/

http://www.bbc.co.uk/greek/culture/030417_ancientii

<http://www.diazoma.gr>

Από τις περιορισμένες έρευνες και τις γραπτές μαρτυρίες καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για μεγάλη τετραγωνική υπόστυλη αίθουσα (διαστάσεων 62,40 x 68,60μ.), η οποία εσωτερικά διαρρυθμιζόταν από ένα δάσος κιόνων διατεταγμένων σε εννέα ή δέκα σειρές των εννέα κιόνων η καθεμιά, που δημιουργούσαν (δίτονες;) κιονοστοιχίες σε επάλληλα τετράγωνα. Ο κεντρικός χώρος πρέπει να ήταν κατάλληλα διαμορφωμένος για την διεξαγωγή των μουσικών αγώνων, τονίζοντας έτσι τον κεντρικό άξονα του κτιρίου, ενώ τα ξύλινα εδώλια-καθίσματα για τους θεατές θα ήταν τοποθετημένα περιμετρικά στις τέσσερις πλευρές. Αδιευκρίνιστο παραμένει εάν υπήρχαν ή όχι εξωτερικοί τοίχοι· ωστόσο, ακόμα και στην περίπτωση που απουσίαζαν, ενδέχεται να χρησιμοποιήθηκαν τέντες ή κάποιο άλλο είδος προστατευτικού καλύμματος γύρω από το οικοδόμημα. Η κύρια είσοδος βρισκόταν κατά πάσα πιθανότητα στο μέσο της δυτικής πλευράς του, προς τη μεριά της Οδού Τριπόδων, ίσως προστατευόμενη από κάποια πρόσταση. Επιπλέον θύρες θα ανοίγονταν στη μέση καθεμιάς από τις δύο πλαϊνές πλευρές προς βορράν και προς νότον αντίστοιχα. Επίσης αμφιλεγόμενη είναι η μορφή της στέγης, που άλλοι την αποκαθιστούν ως σκουφωτή και άλλοι ως πυραμιδοειδή· μάλιστα, μία παράδοση ομιλεί περί μίμησης της σκηνής του Ξέρξου, απ' όπου ο Πέρσης βασιλεύς επόπτευε την πέριξ περιοχή και παρακολούθησε την ναυμαχία της Σαλαμίνας όταν είχε στρατοπεδεύσει στο όρος Αιγάλεω. Η σκηνή, η οποία πάρθηκε από τους Αθηναίους ως λάφυρο μετά την επικράτηση επί των Περσών στις Πλαταιές (479 π.Χ.), εκτέθηκε στο ιερό του Διονύσου εις ανάμνηση των γεγονότων που προηγήθηκαν και προφανώς έδωσε την αφορμή για την επανεκτέλεση του σχεδίου της σε πέτρα και ξύλο από τον Περικλή μία γενιά αργότερα.